

2.-6.12.2019 Austria õppereisi aruanne

Õppereisil osalesid: Lääne-Harju Koostöökogust Ede Teinbas, Rafael Milerman ja Elisabet Mast, Saarte Koostöökogust Terje Aus, Pärnu Lahe Partnerlusogust Mercedes Merimaa ja Eveli Loorents, Arenduskojast Vahur Leemets, Virumaa Koostöökogust Valdek Haugas, Eesti Leader Liidust Triin Kallas ja VisitEstoniast Kristiina Jors.

Lisaks osalesid õppereisil Utena tegevusgrupi esindajad Leedust ja LEADER meetme rakendajad Walesis. Õppereisi korraldasid Gunther Marwieser ja Diana Dubatauskiene Großglockner/Mölltal - Oberdrautal tegevusgrupist.

2.12.2019

Salzburg on Austria tähtsuselt teine linn, Salzburgi maakonna pealinn. Mozarti sünnilinn. Küllastasime linnakese peamisi tänavaid ja jõuluturgu. Küllastajad peamiselt suvel ja jõulude ajal. Maakonnas 30 miljonit, linnas 3 miljonit ööbimist aastas (s.h. AirBnB). Austrias kokku 150 000 küllastust, keskmine reisi pikkus 3 päeva.

Salzburgi linna on elanikke 153 000, 10 000 firmat (masinatööstus, suurim Bosch), 100 000 töökohta.

Küllastasime ka Klagenfurti linna ja selle jõuluturgu. Klagenfurt on Karinthia pealinn, ca 500 aastat vana. Ca 100 000 elanikku ja ca 100 000 ööbimist. Majutusteenused nõrgad. Lähedal asub suur järv, Wörthersee, mis on turismi piirkond paljude majutusasutustega. Järveäärses piirkonnas on väidetavalt 5 miljonit ööbimist hooajal.

Klagenfurtis on ka väike lennujaam, 20 000 lendu aastas (poole vähem kui Tallinna Lennujaam).

Nii Wörthersee kui Klagenfurt ja Salzburg olid detsembri alguses ülevoolavalt jõulutuledega kaunistatud.

Ööbisime Obervellachis.

3.12.2019

Austrias on 6 maakonda, igal maakonnal on oma "pealinn".

Obervellach linnapea tutvustas linna. On 700 m merepinna kõrgusel, osaliselt kuulub linn rahvusparki. Turism on oluline majandusharu, sest on kaunis loodus ja hea õhk. 40 000 ööbimist aastas. On jalgrattarajad ja suusakeskused.

Oluline ka põllumajandus. 300 aastat tagasi olid kulla- ja hõbedakaevandused. Kui kaevandamine lõppes, oli kogukond raskustes. On piirkonna keskuseks, nt siia kogunevad lapsed kooli, on ka muusikakool.

CLLD/multifondid Austrias, Stefan Niedermoser

Austrias 77 KTG-d, mis rakendavad EAFRD, 8 KTG Tirolis rakendavad ka ERDF. 4 KTG-d rakendavad seda koos Itaalia tegevusgruppidega piiriülevalt.

On one-stop-shop filosoofia: EAFRD + ERDF (IGD ja CBC) + riigisiseseid programme - (vabatahtliku töö arendamine ja regionaalne areng) on liidetud ühte "potti" = 60 miljonit eurot maakonna peale, st ca 7.5 miljonit eurot ühel tegevusgrupil. Kogu seda raha jagatakse LEADER meetodikal. Ka KTG jaoks on one-stop-shop ehk üks regionaalne rakendusamet. Kõigi kolme fondi jaoks on üks IT-süsteem.

Peavad seda lähenemist väga heaks, sest kohalikule tasandile tuleb nii raha kui ka vastutus.

Austria LEADER foorum, Michael Hohenwarter

2008 aastal alustasid vabatahtliku võrgustikuna. 2010 hakkasid informaalet ministeriumiga kohtuma. 2011 tehti küsitlus, kuid organisatsioonide huvipuudusel ei arenatud edasi. Perioodil 2014-2020 on tegevusgruppidel rohkem "jõudu" ja loodi organisatsioon, kõik 77 tegevusgruppi liitusid. Rahastavad oma tööd liikmemaksudega - peavad seda ise oluliseks, et olla sõltumatud ministeriumist. Ei ole töötajaid, töö teevad ära tegevusgruppide töötajad - tegevjuhid ja juhatuse esimehed.

Praegused tööteemad:

- Lihtsustamine
- 2021-2027 planeerimine
- Kommunikatsioon (nt ei peaks kommunikeerima, kui palju raha jagati, vaid mis olid selle tulemused)
- Tegevusgruppide roll, kuidas kujuneda rahajagajatest arendusorganisatsioonideks

Tegevusgruppide miinimumnõuded:

- Vähemalt 1,5 töökohta
- Vähemalt 130 000 tegevuskuludeks (osakaal 70/30)
- Ettevõtlusprojektide kaasfinantseering vähemalt 60 %, mittetulundusprojektidel 40 %, 80 % vaid noorte, sotsiaal jmt projektideks.
- Tegevusgruppide suurus alates 14 000 elanikku kuni 155 000 elanikku
- Tegevusgrupis peab olema mitu omavalitsust, üks omavalitsus ei saa kuuluda mitmesse tegevusgruppi
- Tegevusgrupi eelarve keskmiselt 3,2 miljonit

- Riigiülene eelarve 2,5 miljonit rahvusvaheliseks koostööks, projekte hinnatakse jooksvalt riigi tasandil, lävendi ületanud projektid saavad rahastuse
- Ettevalmistavate tegevuste jaoks saab raha taotleda regionaalselt tasandilt, samuti saab kasutada oma eelarvet rahvusvaheliseks koostööks

LEADER Austria ja Karinthias, Christian Kropfitch, piirkondlik rakendusasutus

Kärnteris/Carinthia on 6 LAG-i, 124 omavalitsust. Linnad suurusega üle 30000 elanikku on piirkonnast väljas.

Karinthia regioonil 2014-2020 25 miljonit eurot, praeguseks jagatud 16,5 miljonit (66 %), 262 projekti, neist ellu viidud 122 projekti.

Rakendusasutus vaatab projektitaotlused läbi 4 nädalaga. (nt Walesis ei kontrollitagi, kinnitatakse strateegia ja tegevusgrupp teeb ise lõplikud otsused).

Kurt Rakobitch, piirkondlik rakendusasutus

Grossglockner/Möllertal - Oberdrautal KTG piirkond ca 30 000 elanikku, 1600 km², elamiskõiblik umbes 10 % territooriumist. Selle piirkonna omapäraks on omavalitsuste aktiivsus taotlemisel.

Kahel Karinthia piirkonnal on piiriülesed strateegiad Itaalia tegevusgruppidega (ERDF), eraldi strateegiad EAFRD jaoks.

Tutvustas erinevaid näiteid piirkonnas elluviidud projektidest, alates ettevõtjate ühisturunduse ja müügi tegevustest kuni lastehoiuteenuse ja vanadekoduni.

Piirkonna jaoks on olulised teemad demograafilised muutused, teenused raskesti ligipääsetavates piirkondades, linnade ja tagamaa koostöö, noored/vanad, elukeskkond.

Külastasime projektinäiteid:

- Obervellach keskväljak
- Obervellach kultuuri- ja ajaloorada
- Obervellach ujula
- Obervellach äripark
- Turismiküla Moserhof
- Lurnfeld keskväljak, sotsiaalkorterid, raamatukogu
- Sachsenburgi külaväljak, omavalitsusmaja, kultuurimaja

Päeva lõppedes oli meil harukordne võimalus külastada Austria suurimat hüdroelektrijaama.

4.12.2019

Grossglockner/Mölltal-Oberdrautal tegevusgrupi piirkonna tutvustus

19 kohalikku omavalitsust, 29 000 elanikku, 1600 km², 1 milj ööbimist aastas.
Piirkonnas on Austria kõrgeim mägi, 3798 m.

Tegelevad 5 rahastusallikaga, 4-5 töötajat. On jaotatud eri piirkondadeks, kus on erinevad kaasrahastusmäärad.

Projektitaotluse puhul proovivad esialgu rahastada seda mõnest teisest allikast ja kui ei õnnestu, siis LEADER on kõige paindlikum vahend. Tihti antakse ka väike osa rahastust väga suurele projektile koos teiste rahastusallikatega. Palju on hoonete ja avaliku ruumi parendamise projekte ja ettevõtlusprojekte. Kogukonnaprojektid, n.ö. pehmed projektid ei ole prioriteediks ja sel perioodil LEADERist ei rahastata (v.a. Balti riikide ja Walesi koostööprojekt).

Mallnitsi linnakeses külastasime järgmisi projektinäiteid:

- Raudteejaam
- Uus puhkekeskus - puhkemajad ja karavaniparklad. On kahe pere investeering, lisaks on kasutatud teiste külaelanike kaasfinantseeringut n.ö. crowdfunding
- Kirik, on saanud toetust kontserdite korraldamiseks
- Spaa- ja saunakeskus
- Mölltaler suusakeskus, mis on saanud kokku 5 LEADER investeeringut
- Hasslacher Norica puidutööstus, töötab 150 inimest kolmes vahetuses
- Kohaliku toodangu kauplus

Päeva lõpetasime Heiligenblut linnakese külastusega. See on Austria kõrgeimal asuv asula, oluline turismikuurort, ent detsembri alguses oli enamik hotelle ja restorane veel suletud ja valmistusid jõuluhooajaks.

5.12.2019

Tutvusime Weissensee linnakesega. Kaunis järv madalate mägede vahel on loonud hubase turismikeskkonna, enamasti väikesed perehotellid.

Tutvusime projektidega Steinfeldi linnas:

- Peaväljak
- Sotsiaalelupind noortele peredele
- Puidutehas. Perefirma, kokku kontsernis 4-5 ettevõtet. Tehakse suur investeering, probleemiks on tööjõu leidmine, sest ka siin väheneb maapiirkonnas elavate inimeste arv.
- Püütakse üle minna fossiilkütuste tarbimiselt taastuenergia (hakkepuit, pelletid) kasutamisele
- Bioküttejääm
- Tankla

Kleblach:

- Kunstjärvi, kämpingud ja karavaniparkla, mis kuuluvad omavalitsusele. Suvel rendivad kompleksi eraoperaatorile.
- Jalgpalligolfiväljak

Irchen - 2000 elanikuga küla on arendanud välja kaks kohaturunduskontseptsiooni: ravimtaimeküla ja slow food kogukond, mõlemad arendatakse kooperatiivi vormis.

Oberdrauburg teed ja tänavasillutis

Päeva lõpetas Lienzi linna ja jõuluturu külastus. Muljet avaldas [Weissenseerhof](#) külalistemaja ja spaa, kus olid kõik detailid hoolikalt läbi mõeldud, et külastaja tunneks end teretulnuna.